

ایجاد و زوال مالکیت

نسیم امینی

کارشناس ارشد حقوق بین الملل

زهرا مبینی

فاطمه امینی

www.ketab.ir

سر شناسه : امینی، نسیم، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدید آور : ایجاد و زوال مالکیت / نسیم امینی، زهرا مبینی، فاطمه امینی.
مشخصات نشر : تهران: انتشارات هویار، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۳۷۶ ص.
شابک : ۲۰۰۰۰۰ ریال: 9-978-600-8326-48

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع : مالکیت (فقه).
موضوع : Property (Islamic law)
موضوع : مالکیت - ایران
موضوع : Property -- Iran
شماره افزوده : ۱۳۶۷ -
شماره افزوده : امینی، فاطمه، ۱۳۷۴ -
رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ الف۸الف/۱/۱۹۰ BP
رده بندی دیو : ۲۹۷/۳۱
شماره کتابشناسی سی : ۴۰۲۸۰

ایجاد و زوال مالکیت

مؤلف : نسیم امینی، زهرا مبینی، فاطمه امینی

ISBN: 978-600-8326-48-9

9 786008 32648

ناشر : هویار

نوبت چاپ : اول، بهار ۹۵

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

قیمت : ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۲۶-۴۸-۹

دفتر انتشارات: تهران. فلکه اول صادقیه، خیابان گلناز جنوبی، کوچه ۲۵ غربی، پلاک ۱۹.

تلفن: ۰۹۱۲۶۳۳۸۴۱۳

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۷

فصل اول: مالکیت و ایجاد مالکیت از دیدگاه حقوق

مقدمه	۲۳
مبانی شرعی مالکیت	۲۴
مالکیت از نظر شرآن	۲۵
مالکیت حقیقی و مطالب خدایوند	۲۵
مالکیت انسان در آن	۲۹
الف) غیراصیل بودن مالکیت انسان	۲۹
ب) استخلافی بودن مالکیت انسان	۳۲
مالکیت از نظر احادیث و روایات	۳۴
روایات نشان دهنده ی تسلط مردم بر اموالشان	۳۴
احادیث بیانگر حرمت و احترام مالکیت خصوصی	۳۶
احادیث تأکید کننده بر مالکیت نیابتی انسان	۳۹
مالکیت از دیدگاه حقوق موضوعه ایران	۴۲
مالکیت در قانون اساسی	۴۳
مالکیت در قانون مدنی	۴۵
اسباب مالکیت در اسلام	۴۶
اسباب مالکیت ابتدائی	۴۶
حیازت مباحات	۴۷

- ۴۷..... (الف) معنای لغوی و اصطلاحی حیات
- ۴۸..... (ب) مبانی شرعی تملک از طریق حیات
- ۵۱..... (پ) ملک آوری حیات از دیدگاه فقهاء
- ۵۳..... تحجیر
- ۵۳..... (الف) معنای لغوی و اصطلاحی
- ۵۴..... (ب) اثر حقوقی تحجیر از دیدگاه فقه و حقوق :
- ۵۷..... احیاء موات
- ۵۷..... (ف) معنای لغوی و اصطلاحی احیاء :
- ۵۸..... (ب) اثر حقوقی احیاء موات:
- ۵۹..... (ج) شرایط ملک آوری احیاء
- ۶۲..... کار و تولید
- ۶۵..... اسباب مالکیت انتقالی
- ۶۶..... اسباب قهری انتقال مالکیت
- ۶۶..... (الف) مرگ و از دنیا رفتن صاحب مال
- ۶۷..... ارتداد صاحب مال
- ۶۸..... به حد نصاب رسیدن اموال
- ۷۰..... به حد نصاب زکات رسیدن
- ۷۱..... زکات دام
- ۷۳..... زکات محصولات زراعی و باغی
- ۷۳..... زکات طلا و نقره
- ۷۴..... زکات فطره
- ۷۵..... خمس

۷۶	اسباب اختیاری مالکیت انتقالی
۷۷	الف) عقود
۷۷	معنای لغوی و اصطلاحی عقد
۸۰	مبانی شرعی تعهدآوری عقود
۸۱	آیات قرآنی
۸۱	آیهی "تجاره عن تراض"
۸۳	آیهی "وفو بالعقود"
۸۶	روایات و احادیث
۸۶	روایت "ان الله مبادر ان على اموالهم"
۸۸	روایت "المؤمنون على شیطهم"
۹۰	اقسام عقود مالکیتزا
۹۰	بیع
۹۴	اجاره
۹۶	صلح
۹۷	مزارعه
۹۸	مساقات
۹۹	قرض
۱۰۰	مضاربه
۱۰۲	عاریه
۱۰۳	هبه
۱۰۵	معاوضه
۱۰۶	ب) ایقاعات

۱۰۷.....	جعلیه
۱۰۸.....	وصیت تملیکی
۱۱۰.....	وقف غیر محصور
۱۱۲.....	اخذ به شفعه
۱۱۶.....	ج) تعهدات
۱۱۸.....	راه‌های انتقال مالکیت در قانون مدنی
۱۱۹.....	اشیاء راضی موات
۱۱۹.....	عصب معین احیاء
۱۱۹.....	ماهیت - قهقن تماک در احیاء
۱۲۰.....	تحقق احیاء
۱۲۰.....	تحجیر
۱۲۱.....	ماهیت حقوقی
۱۲۲.....	توابع احیاء
۱۲۲.....	حیازت اشیاء مباحه
۱۲۲.....	تحصیل حیازت
۱۲۳.....	مباحات
۱۲۳.....	انواع مباحات
۱۲۳.....	آب‌های مباح
۱۲۴.....	معادن
۱۲۴.....	دفینه
۱۲۴.....	شکار
۱۲۵.....	عقود و تعهدات (قرارداد)

۱۲۵	تملك در اثر ايقاع
۱۲۵	اخذ به شفعه
۱۲۶	حق شفعه از احكام استثنائی
۱۲۶	ارث
۱۲۶	تحقق ارث
۱۲۷	ویژگی های مالکیت
۱۲۷	مطلوب بودن
۱۳۲	انحصاری ردن
۱۳۶	دائمی بودن
۱۳۹	اقسام مالکیت
۱۳۹	اقسام مالکیت از لحاظ - تمیض - اعتبار
۱۳۹	مالکیت حقیقی
۱۴۱	مالکیت اعتباری
۱۴۴	اقسام مالکیت از نظر دایره شمول مالک
۱۴۴	مالکیت خصوصی
۱۴۸	مالکیت دولتی
۱۵۱	الف) فء
۱۵۴	اراضی موات
۱۵۴	معنا و مفهوم زمین موات
۱۵۴	اسباب موات شدن اراضی
۱۵۷	مالکیت فکری
۱۵۹	اقسام اراضی موات

- ۱) موات بالاصل ۱۵۹
- ۲) موات بالعرض ۱۶۲
- احکام اراضی موات در قوانین ایران ۱۶۳
- وضعیت اراضی موات در قانون اساسی ایران ۱۶۴
- اراضی موات و احکام آن در قانون مدنی ایران ۱۶۵
- احکام موات در سایر قوانین ایران ۱۶۷
- رسم های بی صاحب ۱۷۳
- د) قلعه ها، کوه ها، وسط دره ها و جنگل ها ۱۷۴
- ه) املاک رکزنده و اختصاصی پادشاهان کفار ۱۷۴
- و) غنائم جنگ های بین اذن امام (ع) ۱۷۶
- ز) ارث بدون وارث ۱۷۷
- ..... ۱۷۸ خمس
- ط) معادن ۱۸۰
- ی) بیابانها و دریاها ۱۸۵
- مالکیت عمومی ۱۸۷
- اقسام ملک از نظر کیفیت مملوک ۱۸۸
- ملک عین ۱۸۸
- ملک منفعت ۱۹۰
- ملک انتفاع ۱۹۴
- ملک حقوق ۱۹۸
- اقسام ملک از نظر ثبات و تزلزل ۲۰۰
- ملک متزلزل ۲۰۱

۲۰۲	ملک مستقر
۲۰۳	اقسام ملک از لحاظ جواز و لزوم
۲۰۳	ملک جایز
۲۰۴	ملک لازم
۲۰۵	تقسیم ملک بر مبنای دخالت اراده‌ی مالک
۲۰۵	ملک اختیاری
۲۰۶	ملک قبری
۲۰۷	اقسام ملک با توجه به وجود حق دیگران در آن
۲۰۸	ملک طلق یا مالک تمام
۲۰۸	ملک غیر طلق یا مالک ناقص
۲۰۹	اقسام ملک از نظر مشاع یا موز بودن
۲۰۹	ملک مشاع
۲۱۰	ملک مفروز
۲۱۰	اقسام ملک بر اساس اصلی یا تبعی بودن
۲۱۰	ملک اصلی
۲۱۱	ملک تبعی
۲۱۱	تقسیم بندی ملک از نظر اطلاق و تقید
۲۱۲	ملک مطلق
۲۱۲	ملک مقید
۲۱۳	ابزارهای حمایت از حقوق مالکیت در اسلام
۲۱۷	جمع بندی و نتیجه گیری

۲۲۱.....	مقدمه
۲۲۲.....	ماهیت حقوقی زوال مالکیت
۲۲۳.....	قرارداد اداری
۲۲۴.....	عمل یکجانبه ی اداری
۲۲۵.....	چرایی اعطای صلاحیت زوال مالکیت به دولت
۲۲۶.....	اصل کفالت همگانی ودلائل شرعی آن:
۲۲۹.....	اصل هم بودن جامعه در درآمد و دلایل شرعی آن:
۲۳۲.....	رعایت مصالح عمومی و تأثیر آن در زوال مالکیت
۲۳۳.....	مصلحت، محوری احکام شرعی از دیدگاه آیات و روایات
۲۳۸.....	مصلحتهای ثابت و مصلحتهای تغییرپذیر
۲۳۹.....	الف) مصلحتهای ثابت
۲۴۰.....	ب) مصلحتهای تغییرپذیر
۲۴۲.....	اولویت مصالح عمومی نسبت مصالح فردی
۲۴۷.....	پیشینه زوال مالکیت
۲۴۸.....	امام خمینی (ره) و مسأله رعایت مصلحت در نظام جمهوری اسلامی
۲۵۰.....	الف) مصلحت نگری در اندیشه های فقهی - سیاسی امام خمینی (ره)
۲۵۳.....	ب) تعیین متولی تشخیص مصلحت در نظام اسلامی از سوی امام خمینی (ره)
۲۵۷.....	مبانی حقوقی زوال مالکیت در نظام جمهوری اسلامی ایران
۲۶۰.....	لزوم رعایت شرع و عدالت در قانون گذاری و اجراء
۲۶۱.....	اختیارات خاص ولایت مطلقه فقیه در قانون اساسی
۲۶۳.....	مقید بودن احترام مالکیت بخصوصی به رعایت ضوابط قانونی

۲۶۴.....	منع اضرار به غیر در اعمال حق مالکیت در قانون اساسی
۲۶۵.....	لزوم رعایت موازین اسلامی در امور مالی و اقتصادی
۲۶۵.....	اهداف زوال مالکیت توسط دولت
۲۶۵.....	انجام خدمات عمومی
۲۶۹.....	اشخاص حقوقی دولتی متولیان و ناظران طرح
۲۷۴.....	چرای جبران خسارت در زوال مالکیت باهدف خدمات عمومی
۲۷۵.....	شرایط زوال مالکیت با هدف انجام خدمات عمومی
۲۷۶.....	الف) وجوب طرح مصوب عمومی و ضرورت اجرای آنها
۲۷۷.....	موظف بودن دولت به تأمین اعتبار لازم جهت تملک
۲۷۸.....	عدم امکان تأمین زمین و ملک از اراضی ملی یا دولتی
۲۸۰.....	د) اعلام قصد تملک توسط دستگاه اجرایی به صاحبان املاک
۲۸۱.....	هـ) انجام معامله و پرداخت بهای آن و کلیه حقوق و خسارات
۲۸۳.....	جلوگیری از وارد شدن زیان به دیگران
۲۸۵.....	ممنوعیت تصرف مستلزم ضرر به همسایه
۲۸۶.....	منوط بودن صحت وقف به عدم قصد اضرار به طالبان داران
۲۸۷.....	اجبار شریک به تعمیر دیوار مشترک
۲۸۸.....	الزام مالک به تخریب دیوار مشرف به خرابی
۲۸۸.....	اجبار شریک غیر متضرر به تقسیم اموال
۲۸۹.....	ممنوعیت باز کردن درب از دیوار خود به خانه همسایه
۲۹۰.....	مجازات و جریمه ی متخلفان (تعزیر مالی)
۲۹۱.....	دلایل مشروعیت زوال مالکیت مجازاتی
۲۹۲.....	الف) اطلاق لفظ تعزیر در منابع شرعی

- ب) روایات مجاز شمارندهی تعزیر مالی..... ۲۹۴
- ج) حکم عقل..... ۲۹۶
- د) اولویت قطعیه..... ۲۹۷
- ه) اطلاعات ادلهی حکومت..... ۲۹۹
- و) سیرهی عقلاء..... ۳۰۰
- وژگی ها و آثار زوال مالکیت های مجازاتی..... ۳۰۲
- الف) کاسته شدن از آثار غیر ضروری مجازات..... ۳۰۲
- ب) جلوگیری از عادی و بی اثر شدن مجازات ها..... ۳۰۳
- ج) قابلیت ادبی انطباق مجازات با جرم و شخصیت مجرم..... ۳۰۴
- د) تأثیر گذاری بیشتر بر کنترل مجرمان مالی و اقتصادی..... ۳۰۴
- ه) قدرت مانور و سکان اعمال بیشتر مجازات..... ۳۰۵
- و) تأمین بخشی از هزینه های عمومی..... ۳۰۶
- زوال مالکیت مجازاتی در قوانین جمهوری اسلامی..... ۳۰۷
- الف) مجازات مالی جعل و تزویر..... ۳۰۷
- ب) مجازات مالی فراری دهنده زندانی یا اعمال در دستگیری او..... ۳۰۹
- پ) جرمه ی جعل عناوین و مشاغل..... ۳۱۱
- ت) مجازات مالی تخریب کنندگان اموال تاریخی و فرهنگی..... ۳۱۲
- ث) مجازات مالی مأموران و مقامات دولتی مقصر..... ۳۱۳
- ج) مجازات مالی مرتکبین ارتشاء، اختلاس، رباخواری و کلاهبرداری..... ۳۱۴
- چ) جزای نقدی استفاده غیر مجاز از اموال دولتی..... ۳۱۵
- ح) محکومیت مالی هتک کنندگان حرمت اشخاص..... ۳۱۷
- خ) مجازات مالی جرائم علیه اشخاص و اموال..... ۳۱۷

۳۱۸.....	د) جزای نقدی جرائم ضد عفت و اخلاق عمومی
۳۱۹.....	ذ) مجازات مرتکبین جرایم بر ضد حقوق و تکالیف خانوادگی
۳۱۹.....	ر) زوال مالکیت مجازاتی به خاطر قسم و شهادت دروغ
۳۲۰.....	ز) مجازات مالی تبانی
۳۲۲.....	س) مجازات مالی دست اندرکاران تهیه و توزیع مشروبات الکلی
۳۲۲.....	ش) محکومیت مالی قمارباز، قمارفروش و قمارخانه
۳۲۳.....	ن) صادره اموال متکدیان و کلاشان و ولگردان
۳۲۴.....	ض) مجازات مالی تخلفات رانندگی
۳۲۶.....	ط) اقدامات تأمین مالی
۳۲۷.....	جمع بندی و نتیجه
۳۲۹.....	جمع بندی نهایی و سخن پایانی
۳۳۳.....	ضمیمه ۱
۳۴۱.....	ضمیمه ۲
۳۴۳.....	فهرست منابع و مآخذ

پیشگفتار

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَنْتُظَرُونَ
سوره القلم - آیه ۱۰

دو بعدی بودن انسان و ساختار مادی - معنوی او، نیازهایی از این دو سنخ را برای این مخلوق خداوند رقم زده است. به گونه ای که اختلال و نابسامانی در آورده شدن هر یک از این دسته نیازها، باعث به هم ریختگی و پیدایش اختلال در زیستن او گردیده و بحران ایجاد شده در این زمینه از فرد را فراتر از دیگر سرایت می کند و سرانجام جامعه را دچار بحران خواهد نمود.

گریز ناپذیر بودن این واقعیت است که سو و نیز گرایش فطری و طبیعی انسان به زندگی اجتماعی از سوی دیگری و علاقه ذاتی بشر به مالکیت بر دست آورده ها و اشیایی که احتیاجات او را در زمینه خوراک و پوشاک و مسکن و غیره برطرف می سازد، ضرورت های زیر را ایجاد کرده است:

۱. انسانها از دیرباز اصل مالکیت را به رسمیت شناختند و تعرض به ملک دیگران را جرم و گناه دانسته اند.
۲. ادیان و شرایع آسمانی از جمله دین مبین اسلام، محترم بودن مالکیت خصوصی را امضاء و تأیید نمایند.

۳. تشکیل حکومت و پیدایش ارگان های اداره کننده اجتماع لازم گردد.

۴. در مسیر اداره جامعه توسط حکومتها؛ بین منافع و مصالح عمومی و منفعت ها و داشته های شخصی افراد برخورد و چالش ایجاد شود.

به همین سبب در نوشتار پیش رو که بر مبنای مطالعات کتابخانه ای و تجزیه و تحلیل نظرات حقوق دانان انجام گرفته است، ضمن تبیین مبانی حقوقی، زیرساخت های شرعی مالکیت و تعیین مرزها و اقسام و شرایط آن، به مسأله زوال مالکیت در حقوق ایران و دلایل شرعی و قانونی چنین اختیاراتی برای حکومت اسلامی، از یک سو بستر همکاری شرعی و رسانندگی مردم با نظام اسلامی را در زمینه خدمات عمومی و اصلاحات اجتماعی و اقتصادی فراهم آورده و از سوی دیگر با تبیین میزان و محدوده اختیارات دولت اسلامی و شیوه صحیح اعمال آنها، زمینه لازم برای رفتار کنترل شده و قانونمند دولت مردان را مهیا نموده شده است.

لازم به یادآوری است پیش از این در مورد مبانی حقوقی مالکیت و اقسام و آثار آن تا حد بسیار خوبی از سوی فقیهان و حقوقدانان اسلام، هر چند نه به صورت متمرکز و یکجا، بحث و بررسی صورت گرفته است لکن در مورد زوال مالکیت و زیر ساختهای حقوقی و اهداف و مرزهای آن کار علمی چندانی انجام نشده است. به همین سبب و با

توجه به حاکمیت نظام جمهوری اسلامی به عنوان الگوی حکومت دینی در ایران، ضرورت تبیین و شفاف سازی جایگاه مالکیت و محدوده اختیارات دولت اسلامی در زوال آن، دو چندان شده و امید است با این بحث گامی مناسب در راستای گسترش امنیت اقتصادی و قانونمندتر شدن اقدامات دولت نسبت به املاک و داراییهای مردم برداشته شود و از سوی دیگر مردم به همکاری بیشتر با دولت در انجام خدمات عمومی و اقدامات اصلاحی تشویق نمایند.

«مبانی ایجاد حقوق مالکیت» و «زوال مالکیت در حقوق ایران» مهمترین مسائلی است که در این کتاب مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. لکن به منظور ورود منطقی به بحث پیرامون موضوعات اصلی کتاب ابتدا معنا و مفهوم واژگان کیدی و پر کاربرد در جستار را از نظر لغوی و اصطلاحی تبیین نموده و گذری پژوهش مدار بر موضوع دولت و حقوق ایران داشته ایم. این اقدام بدین دلیل صورت گرفته است که از نظر آموزه های دین، فقط تصرف و صدور احکام از سوی دولتی مشروع است که خود آن دولت مشروع باشد. از این رو ضمن بررسی کلیات مربوط به حق مالکیت و همچنین تعریف حق مالکیت و به اسباب مختلف ایجاد حق پرداخته و جنبه های مختلف آن را بررسی نمودیم.

مشروعیت مالکیت برای بشر به عنوان مالکیتی غیر اصیل و درجه ی دو پس از مالکیت واقعی و مطلق خداوند بر همه هستی، هم از دیدگاه

آیات قرآن و هم از دیدگاه روایات و احادیث و هم از نظر عرف عقلاً که مورد پذیرش تمام فقهای ژرف اندیش نیز می باشد موضوع دیگری که در کتاب حاضر مورد بررسی قرار گرفته و با دلایل مختلف و متقن حقوقی و شرعی اثبات گردیده است. دلائلی که نه فقط مالکیت را برای مردم به رسمیت شناخته اند بلکه بر سلطه آنان بر هر نوع تصرف شرعی در اموالشان مورد تأکید قرار داده اند و از سوی دیگر محترم بودن مالکیت را با ممنوع ساختن دخالت و تصرف دیگران در اموال صاحب مال اثبات نموده است.

موضوع محوری دیگر «زوال مالکیت در حقوق ایران» می باشد که از نظر حقوق مورد بحث و کاوت قرار گرفته است. ۱- دلایل مشروعیت زوال مالکیت در حقوق ایران اهداف زوال مالکیت.

قاعده ی «ضرورت و اضطرار»، قاعده ی «لاضرر و لاضرار» و لزوم رعایت مصلحت عمومی و اولویت مانع عمومی نسبت به منافع فردی، دلائلی هستند که با برخورداری از پشتوانه های فقهی مجاز بودن زوال مالکیت توسط دولت در صورت لزوم به اثبات می رسد.

لازم به یاد آوری است برای تحقق اهداف مزبور، کتاب را در دو فصل که هرکدام دارای بخش ها و زیر بخش های مختلف است تنظیم نموده ایم. فصل اول را به مبانی حقوقی مالکیت و اقسام آن و ایجاد مالکیت و فصل سوم را به مبانی و اهداف زوال مالکیت اختصاص داده ایم.

لذا دسته بندی کتاب به شرح ذیل می باشد:

در فصل اول به بررسی کلیات مربوط به حق مالکیت می پردازم و همچنین حق مالکیت را تعریف کرده و به اسباب مختلف ایجاد حق پرداخته و جنبه های مختلف آن را بررسی خواهیم نمود.

این فصل به ۳ بخش تقسیم بندی می شود که شامل کلیات-حق مالکیت-تعریف حق مالکیت و اسباب ایجاد مالکیت می شود.

در فصل دوم سعی بر این است که زوال حق مالکیت مورد بررسی قرار گیرد و راه هایی که از آن طرق زوال مالکیت رخ می دهد را تعریف کرده و مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد و در نهایت به جایگاه اسباب ایجاد زوال مالکیت، در قوانین خواهیم پرداخت. که این فصل به ۲ بخش تقسیم می شود که در بخش اول به زوال مالکیت و در بخش دوم به جنبه های قانونی آن می پردازم.

نسخه آمینی: بهار ۱۳۹۵